

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету
від 26.08.2020 р., протокол №01

Актуальні питання історії російської літератури

(назва освітнього компоненту)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки _____ магістра
(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності _____ 035 Філологія
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації _____ 035.034 слов'янські мови та літератури (переклад включно),
(шифр і назва предметної спеціальності)

_____ перша – російська

освітньо-професійної програми _____ «Філологія»
(назва освітньо-професійної програми)

Бердянськ, 2020

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Вікторія ЗАРВА, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету 21.08.2020 р., протокол №01.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Актуальні питання історії російської літератури» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Філологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.034 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська.

Предметом навчальної дисципліни є різноманіття сучасних літературних методів, напрямів, шкіл, інтерпретаційних практик у російському літературознавстві.

Міждисциплінарні зв'язки: психолінгвістика, теорія літератури, історія російської літератури.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні питання історії російської літератури» є формування нових стандартів філологічної освіти завдяки ознайомленню з сучасними школами і напрямками літературознавства та критики, поширеними у світі дослідними та інтерпретаційними практиками; розгляд історії літератури в широкому європейському і світовому контексті; переосмислення історії літератури в цілому й нове прочитання окремих текстів.

1.2. Основним завданням вивчення навчальної дисципліни «Актуальні питання історії російської літератури» є узагальнення, систематизація, поглиблення знань, набутих студентами у процесі вивчення основних літературознавчих дисциплін; ознайомлення з тенденціями розвитку різних літературознавчих шкіл у ХХ-ХХІ ст.; характеристика різних точок зору цих шкіл на опорні, суперечливі, дискусійні питання теорії літератури; ознайомлення з основними проблемами сучасної методології літературознавчих студій, понятійним апаратом та основними проблемами найновіших досліджень історії літератури.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентностей та продемонструвати такі результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики і літературознавства в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.	ПР 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного вдосконалення. ПР 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості
ЗК 1. Здатність спілкуватися державною	

<p>мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.</p> <p>ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 9. Здатність до адаптації в новій ситуації.</p> <p>ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.</p> <p>ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>СК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційних шлях розвитку вітчизняного і світового письменства.</p> <p>СК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.</p> <p>СК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.</p> <p>СК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.</p>	<p>дослідження в конкретній філологічній галузі.</p> <p>ПР 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.</p> <p>ПР 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.</p> <p>ПР 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.</p> <p>ПР 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p>ПР 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.</p> <p>ПР 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації чи суперечливих вимог.</p>
--	---

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС / 180 годин.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Сучасне літературознавство і проблеми його методології. Логика і динаміка розвитку російського літературного процесу кінця ХХ – початку ХХІ ст.: тенденції та перспективи. Сучасне літературознавство в системі гуманітарних наук. Проблема точності та об'єктивності літературознавчого знання. Методологія

літературознавства: принцип плюралізму. Методологічні дихотомії. Методологічна криза сучасного літературознавства: причини виникнення, сутність. Актуальні проблеми сучасного українського літературознавства.

Тема 2. Літературознавчі методи XIX століття як основа сучасної методології. Біографічний метод (Ш. Сент-Бов). Міфологічні підходи (Я. та В. Грімм. О. Афанасьєв). Порівняльно-історичні підходи (Т.Бенфей). Культурно-історичні підходи (І. Тен, Г. Брандес). Психологічні методи. Психолінгвістична теорія літератури О. Потебні. Російська формальна школа літературознавства: проблеми поетики. Лінгвістичні джерела російського формалізму. Сайєнтизм формальної школи: розуміння завдань поетики. „Теорія літератури“ Б.Томашевського: провідні літературознавчі концепції. Мистецтво як прийом. Прийом „одивнення“. Концепція „матеріал-техніка“ у статті Б. Ейхенбаума „Як зроблена „Шинель“ Гоголя“. Вчення про сюжет і фабулу. Концепції поетичної мови і форм повісткування (каз). Американська „нова критика методи „пильного читання“ тексту. Філософські засади „нової критики“, заперечення психологізму і біографізму в літературознавстві. Текст як автономний естетичний предмет, його іманентний смисл. Літературно-критичні праці Т.С. Еліота і проблема художньої традиції. „Нова критика“ і російська формальна школа: порівняльна характеристика.

Змістовий модуль 2.

Тема 3. Класичний психоаналіз у російській літературі. Розвиток психоаналітичної теорії і літературознавство XX ст. Основні аспекти психоаналізу З.Фрейда та їх місце в інтелектуальній парадигмі XX ст. Несвідоме у психічній структурі особистості. Едіпів комплекс як головний код психоаналітичної теорії. Фрейдівська теорія сублимації та сексуальності. Герменевтика, психоаналіз і літературознавство. Психобіографічний метод. Сновидіння як прототип інших видів психічної діяльності. Фрейдизм як модернізм. Психоаналітичне тлумачення літератури.

Тема 4. Архетипна критика. Проблема архетипів у російському літературознавстві. Вчення К.-Г. Юнга про архетипи і колективне несвідоме. Мистецтво як форма репродукції архетипів. Архетипні сюжети. Архетипна критика Н. Фрая: загальнотеоретичний підхід. Міф як першооснова літератури. Типологія жанрів в архетипній критиці Н. Фрая. Біблія як першоміф європейської літератури. Міфопоетичний універсум символістської художньої прози А. Белого 1900-х рр. Становлення художнього методу у «малій прозі» Белого («Симфонії», оповідання «Срібний голуб»). Роман «Петербург» - найкраще досягнення А. Белого-символіста.

Змістовий модуль 3.

Тема 5. Структуралізм і «структуральний аналіз». Наукові джерела структуралізму: російський формалізм, Празький лінгвістичний гурток. Структурна лінгвістика Ф. де Соссюра: співвідношення знаку і означника, довільність процесу означування. Вчення про бінарні опозиції К.Леві-Строса. Поняття «структурного аналізу». Структуралізм і психоаналіз (Р. Барт, Ю. Крістева). Тартуська школа структуралізму і структурний аналіз твору в дослідженнях Ю. Лотмана («Аналіз художнього твору»). Проблеми наратології. Ознаки художньої оповіді: естетичність, фікціональність, наративність. Оповідні інстанції: модель комунікативних рівней, абстрактний автор, фіктивний наратор, абстрактний читач, фіктивний читач або наратор. Поняття «точки зору». Наративні трансформації: подія - історія - нарація - презентація нарації. Текст наратора и текст персонажа. Рецепція і трансформація наратива повісті Н. М. Карамзіна. Наратологія як аналітика оповідного дискурса («Архієрей» А. П. Чехова).

Тема 6. Постструктуралізм як напрям російського літературознавства. Зародження постструктуралізму і розмивання поняття «структура». «Текстуальний аналіз» Р. Барта як практика аналізу. Послідовність операцій, провідні коди. Концепція «насолонження текстом» - інтелектуальна гра. Поняття інтертекстуальності, визначення Ю. Крістевою. Текст і контекст, прототекст, архетекст, інтертекст. Інтертекстуальний аналіз художніх творів. Концепція «знання - влади» і «смерті автора» у працях М. Фуко.

Деконструкція як практика постструктуралізму. Засадничі ідеї деконструктивізму (Ж. Дерріда). Опозиція «письмо / текст». Текст як безвладна гра значень. Децентрація і розсіювання тексту. Йельська школа реконструкції (Г. Блум, П. де Мен). Виділення феміністичної і постколоніальної критики із постструктуралістських і деконструктивістських досліджень.

Змістовий модуль 4.

Тема 7. Феноменологічна критика. Ідеї Е. Гуссерля як основа феноменологічної критики. Концепція «пізнання» літературного твору (Р. Інгарден). Женевська школа феноменологічної критики. «Онтологічна герменевтика» (М. Гайдагер, Г.-Г. Гадамер).

Тема 8. Форми і повноваження рецептивного досвіду в російській літературі. Генеза, природа, функції літературної рецепції. Читач: від іманентності до рецептивності. «Горизонт сподівань» як теоретичне поняття в рецептивній естетиці Г.-Р. Яусса. Історико-функціональна модель тексту В. Ізера. Метаморфізм російського ліричного роману "Чародійство таємничого оповідання" (апологія Ольги Ларіної). Ключі. Пушкінська антитеза як естетична модель світобачення. Принципи романної сюжетики «Євгенія Онегіна». Метаморфізм образу Ольги в аспекті читацької реакції на авторське письмо. "Бал" як парадигма авторського письма. Метаморфоза фабули. Реалізація штампа і пародійність як ключ до рецепції персонажу. "Таємниця примирення" в позатекстовому просторі авторського письма.

Змістовий модуль 5.

Тема 9. Гендерні дослідження (гендерологія) в російському літературознавстві. Гендерний дискурс: теоретико-літературні аспекти. Поняття гендерного дискурсу. Культурно-екзистенціальні аспекти феміністичної критики ХХ ст. та біоесенціалістські погляди на жінку, відображені в текстах художньої літератури. Творчість як психобіографія митця, котра зашифровує та омовлює його гендерну ідентичність. Фемінне та маскулінне письмо. Світ російського жіночого роману (1860-1880 рр.). Активізація жіночого руху у 60-ті рр. ХІХ ст. Змістові і художні ознаки жіночої мемуаристики. Феміністичні ідеї та образи в романістиці С. І. Смірнкової-Сазонової, А. Я. Панаєвої, Ю. В. Жадовської та ін. Риси жіночої творчості. Жанрова своєрідність романів письменниць II пол. ХІХ ст. Queer-ідентичність та гей-лесбійські дослідження. Поняття queer-ідентичності. Зв'язок з гендерними студіями. Методологічна основа гей-лесбійських досліджень та основні проблеми. Ідея та практики позитивної дискримінації в літературному процесі пострадянської Росії.

Тема 10. Постколоніальні студії в літературі. Постколоніалізм як феномен літературознавчого дискурсу: теоретичні й компаративні проєкції. Перегляд опозиції «центр / колонія» в літературному процесі. Література колишніх колоній як сфера застосування постколоніальної критики. Зображення чужих цивілізацій у літературі. Зрощення постколоніальної критики з орієнталістськими студіями (Е. Саїд), з феміністичною критикою (Г. Ч. Співак). Рецепція Російської держави в есе сучасних українських письменників. Проблеми глобалізації в літературі.

Змістовий модуль 6.

Тема 11. Російська література non-fiction: поміж фікцією і фактом. Проблема визначення та дискусії навколо поняття. Розмежування «документалістики», «літератури факту», «фактографії» і «літератури non-fiction». Етапи розвитку та причини активізації зразків non-fiction на початку ХХ ст. Жанри літератури non-fiction. Літературні російські мемуари як жанр, як особливий літературно-культурний текст сучасної документалістики, як вид публіцистичної творчості, їхні ознаки. Особливості поетики мемуарної прози другої половини ХХ ст. (А. Бєлий, І. Еренбург, В. Катаєв, Н. Берберова, І. Одоєвцева, В. Шкловський та ін.). Співвідношення художності й документальності в тексті: естетична, поетична, рецептивна функції на прикладі аналізу щоденників В. А. Жуковського, П. А. Вяземського, О. С. Пушкіна, М. П. Погодіна, В. Ф. Одоєвського, О. В. Никитенка та ін. Класифікація літератури non-fiction та художньої літератури з елементами

автобіографізму. Щоденник як его-текст. Різновиди щоденників. Питання адресата і мета писання щоденника. Особливості пам'яті та парадокси щоденникової прози. Щоденник як художня проза. Порівняльно-зіставний аналіз щоденників першої половини ХХ ст. письменників різної статі: тематика, проблематика, техніка, оніричні образи тощо.

Тема 12. Феномен масової літератури в Росії. Проблеми термінології. Неоднорідність масової літератури. Вирізнення масової літератури серед інших типів літературної творчості. Сучасна міddl-література як нова версія традиційної белетристики. Особливості сучасних жанрів масової літератури. Творчість В. Пелевіна крізь призму масової літератури. Російський любовний роман (або «розовий роман») кінця ХХ - початку ХХІ ст.: етапи генезису, типологічні риси. Соцреалізм і масова література.

Змістовий модуль 7.

Тема 13. Марксистська теорія мистецтва: естетика, історія, ідеологія. Пролетмистецтво крізь призму читання. Моделювання понять автор, читач, герой в теоріях пролетарського мистецтва. Соціалістичний реалізм як модель нормативної поетики. Ідеологія, проблеми поетики соцреалізму, основні закономірності функціонування. Витоки соцреалістичного мистецтва і його взаємозв'язки з авангардом, релігійним світоглядом, різними ідейними і художніми течіями початку ХХ ст. Соцреалізм як феномен масової культури. Своєрідність російської літератури соцреалізму.

Тема 14. Родо-жанрова специфіка твору. Проблема типології літературних родів у Платона і Аристотеля. Гегелівська концепція родів і її відбиття у працях В. Белінського. Система фольклорних і літературних родів. Міжродові утворення. Проблема „четвертого роду" літератури. Жанрова класифікація творів. Теорія жанру у Ю. Тинянова і М. Бахтіна. Модифікація жанру (жанрові різновиди). Система жанрів у літературі. Жанр і канон. Ієрархія жанрів. Жанр і стиль (жанри класицистичні, романтичні, реалістичні та ін.). Жанрове мислення і масова література. Проблеми дослідження ліричних жанрів. Проблеми дослідження епічних жанрів. Проблеми дослідження драматичних жанрів.

Змістовий модуль 8.

Тема 15. Проблеми сюжетології і композиції літературного твору. Проблеми вивчення сюжету, його визначення. Протиставлення сюжету і фабули. Традиційні сюжетні схеми. Типологія сюжетних схем. Суб'єкт мовлення і носій точки зору. Композиція як система точок зору. Особливості сюжетно-композиційної організації літературних творів І. Гончарова, А. Чехова, І. Буніна, М. Цветаєвої, Б. Єкімова, Б. Пільняка.

Тема 16. Проблеми вивчення стилю. Стиль як естетична категорія (культурологія, мистецтвознавство і літературознавство). Обсяг поняття стиль (стиль твору, письменника, напряму, епохи). Стиль як «система прийомів» (В. Жирмунський). Елементи форми як носії стилю. Стильові впливи (епігонство, наслідування, пародіювання, стилізація). Стиль і манера, стиль і поетика.

Змістовий модуль 9.

Тема 17. Категорія хронотопа в сучасних наукових концепціях літературознавства. Часопростір як формотворча категорія художнього тексту. Дискусійні проблеми комплексного вивчення художнього часу і простору. Аспекти вивчення художнього часу в літературознавстві. Дія як універсальна характеристика твору, простір і час як її умови. Ціннісне і жанрове значення хронотопу. Герой і хронотоп. Еволюція романного хронотопу. Хронотопи «Зачарованого місця» М. Гоголя.

Тема 18. Просторова організація художнього твору. Значення просторових термінів і понять. Простір як категорія художнього світу, його різновиди, види. Аспекти функціонування простору, просторової деталі в художньому творі. Просторовий аналіз художнього твору.

Змістовий модуль 10.

Тема 19. Процесологія в літературознавстві, її предмет. Проблема визначення літературного процесу, його співвідношення з історичним. Рушійні сили літературного процесу. Взаємозв'язки традицій і новаторства. Типологія мистецьких явищ: напрям, школа, течія, група. Сучасні моделі побудови історії літератури. Масова і елітарна література, їхнє співвідношення. Народність літератури. Національне і загальнолюдське в літературі.

Тема 20. Феномен російського постмодернізму. Нові уявлення про постмодернізм як художню систему порубіжжя ХХ-ХХІ ст. Проблема людини в літературі постмодернізму, типологічні ознаки. Інноваційний характер постмодерністського типу мистецтва. Класифікація: типологічні спільності і напрями в сучасній літературі. Проблема відношення мистецтва до дійсності в постмодернізмі: втеча від реальності. Проблема традицій. Художня мова літературного постмодернізму. Витоки постмодернізму в російській літературі порубіжжя ХІХ-ХХ ст. Проблема періодизації і типології російського літературного постмодернізму. Жанрові модифікації 80-90-х рр. Творчість І. Бродського, С. Соколова, Л. Петрушевської, В. Пелевіна та ін. в контексті російського постмодернізму.

Змістовий модуль 11.

Тема 21. Міжлітературна взаємодія і предмет компаративістики. Основні школи компаративних досліджень. Компаративістика: предмет і метод. Основні поняття й інструментарій компаративістики. Види міжлітературних взаємодій. Генетичні, контактні і типологічні зв'язки між літературами. Проблема вічних образів і традиційної сюжетності в літературознавстві. Стан компаративістики на сучасному етапі. Орієнталізм і літературна компаративістика. Інтертекстуальність. Проблема синтеза мистецтв, література у взаємодії з іншими художніми формами. Види інтермедіальності. Метакомпаративістика (інтермедіальна компаративістика) як методологія: поняття про метакомпаративістику. Література і кіно. Література і живопис. Література і музика. Основні підходи до інтермедіального дослідження.

Імагологія як один з напрямів літературної компаративістики.

Тема 22. Літературні євангелія ХХ ст. Апокрифічна література як перші модифікації біблійних сюжетів. Роман-апокриф і його специфічні риси. Історія вивчення літературних євангелій. Ознаки жанрової специфіки літературного євангелія. Акціологічні зміщення у творах ІІ пол. ХХ ст. (Л. Андреев «Іуда Іскаріотський», Н. Мейлера «Єв. від Сина Божого», Ж. Сарамаго «Єв. від Ісуса »).

Змістовий модуль 12.

Тема 23. Українська й зарубіжна літератури в компаративному аспекті. Перспективи розвитку літературної компаративістики. Розвиток просвітницьких ідей у російській та українській прозі ХІХ – ХХІ ст.

Тема 24. Російська література подорожей: актуальні проблеми дослідження. Метажанр, типологія, імагологічний аспект. Оновлення концепції людини: типологія героя-мандрівника, художній код інтерпретації. Філософський і релігійний дискурси сучасної подорожі. Напрями вивчення сучасних подорожей в контексті проблем теорії й динаміки метажанру.

3. Рекомендована література

Базова:

1. Баррі П. Вступ до теорії : Літературознавство і культурологія; пер. з англ. О. Погинайко. К.: Смолоскип, 2008. 360 с.
2. Будний В. І., Ільницький М. М. Порівняльне літературознавство: підручник для студ. вищих навч. закл. К.: Києво-Могилянська академія, 2008. 430 с.
3. Квіт С. Основи герменевтики: навч. посіб. К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2003. 192 с.
4. Ковалів Ю. І. Літературна герменевтика: монографія. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 240 с.

5. Козлик І. В. Літературознавчий аналіз художнього тексту/твору в умовах сучасної міжнаукової та міжгалузевої взаємодії. Брно, 2020. 235 с.
6. Літературна компаративістика. Вип. IV: Імагологічний аспект сучасної компаративістики: стратегії та парадигми. Ч. I–II. К.: ВД «Стилос», 2011. 449 с.
7. Літературознавство: словник основних понять; пер. з нім. А. Цяпа. Тернопіль: Богдан; Штуттгарт – Ваймар: Й. Б. Метцлер, 2008. 278 с. – („Metzler kompakt”).
8. Літературознавча енциклопедія: у 2 т.; авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Т. 2. К.: ВЦ «Академія», 2007. 624 с. – (Енциклопедія ерудита)
9. Лексикон загального та порівняльного літературознавства; ред. А. Волков, О. Бойченко та ін.; Буковин. центр гуманіт. досліджень. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 634 с.
10. Мітосек З. Теорії літературних досліджень: монографія; наук. ред. В. І. Іванюк. Сімферополь: Таврія, 2005. 408 с.
11. Наливайко Д. С. Теорія літератури й компаративістика. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 347 с.
12. Романова Г. И. Практика анализа литературного произведения (Русская классика): учебное пособие; под. ред. проф. Л. В. Чернец. 2-е изд., испр. М.: Флинта: Наука, 2006. 256 с.
13. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи: антологія; ред. Д. Наливайко. К.: Вид. дім «КиєвоМогилянська академія», 2009. 487 с.
14. Фатеева Н. Контрапункт интертекстуальности, или Интертекст в мире текстов. М.: Агар, 2000. 280 с.
15. Шаповал М. Интертекст у світлі рампи: монографія. К.: Автограф, 2009. 352 с.

Допоміжна:

1. Введение в литературоведение. Литературное произведение: Основные понятия и термины; Л. В. Чернец, В. Е Хализев и др.; под ред. Л. В. Чернец. М.: Высшая школа; Изд. центр «Академия», 2000. 332 с.
2. Заманская В. В. Экзистенциальная традиция в русской литературе XX века. Диалоги на границах столетий [Электронный ресурс]: учеб. пособие. 3-е изд., стер. М.: ФЛИНТА, 2018. 304 с.
3. Галич О., Назарець В., Васильев Є. Теорія літератури: підручник; за наук. ред. О. Галича. К.: Либідь, 2001. 392 с.
4. Гром'як Р. До питання про етичні виміри інтерпретації. *Слово і час*. 2000. №1. С. 24 – 26.
5. Заїченко Г. А. Постмодернізм: ключові ідеї Л. Вітгенштайна і Ж. Дерріда. *Філософська і соціологічна думка*. 1992. №4. С. 45 – 52.
6. Іванишин П. Теорія інтертекстуальності: спроба розрізнення. *Філологічні семінари*. 2013. Вип. 16. С. 53 – 59. file:///C:/Users/user/Desktop/Fils_2013_16_8.pdf
7. Краус В. Зигмунд Фрейд и литература. *Вопросы философии*. 1995. №2. С. 122 – 130.
8. Марко В. Стежки до таїни слова. Літературознавчі й методичні студії: навч. посібник. Кіровоград: Степ, 2007. 260 с.
9. Мацапура В. Літературний психологізм та його роль у художньому творі, основні форми і прийоми. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2000. №1. С. 41 – 43.
10. Нестерак О. Методика текстового аналізу Р. Барта. *Дивослово*. 1996. №7. С. 1 – 14.
11. Песков А. М. Зачем нам нужны " – измы"? (Заметки о литературных направлениях). *Вопросы литературы*. 1991. №6. С. 311 – 317.

12. Сивокінь Г. Біографізм у методі сучасного літературознавства. *Сучасність*. 1994. №1. С. 37 – 41.
13. Фізер І. Психолінгвістична теорія літератури Олександра Потебні: Метакритичне дослідж.; пер. з англ. В. С. Брюховецького; передм. І. Дзюби. К.: Обереги, 1996. 192 с.
14. Фрейд З. Поет и фантазия. *Вопросы литературы*. 1990. №8. С. 160 – 167.
15. Ямпольский М. Б. Память Тиресия: интертекстуальность и кинематограф. М.: РИК «Культура», 1993. 464 с.

4. Методи навчання: При освоєнні дисципліни «Актуальні проблеми вивчення російської літератури» використовуються традиційні навчальні технології пояснювально-ілюстративного методу – лекції та практичні заняття. Також курс передбачає використання методів проблемного, розвиваючого та евристичного навчання (евристична бесіда, проблемне викладання, дослідницький метод).

Методи навчання:

1) За джерелами передачі й характером сприйняття інформації :
Словесні, наочні, практичні.

1.1. Словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда (вступна, бесіда-повідомлення, бесіда-повторення, репродуктивна, евристична, катехізісна).

1.2. Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

1.3. Практичні: вправи, лабораторні роботи, практичні роботи, графічні роботи, дослідні роботи.

2) За основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання: методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок.

3) За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі.

4) **Методи стимулювання навчальної діяльності:**

4.1. метод навчальної дискусії – суперечка, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу;

4.2. метод пізнавальних ігор – моделювання життєвих ситуацій, що викликають інтерес до навчальних предметів;

4.3. метод створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу – використання пригод, гумористичних уривків;

4.4. метод створення ситуації новизни навчального матеріалу;

4.5. метод опори на життєвий досвід здобувачів.

5) **Методи контролю і самоконтролю у навчанні:**

5.1. метод усного контролю: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване;

5.2. метод письмового контролю;

- 5.3. метод тестового контролю;
- 5.4. метод графічного контролю;
- 5.5. метод програмованого контролю.

б) Бінарні методи:

Методи викладання: інформаційно-повідомляючий; пояснювальний; інструктивно-практичний; пояснювально-спонукаючий; пояснювальний.

Методи навчання: виконавчий; репродуктивний (відтворюючий); продуктивно-практичний; частково-пошуковий; пошуковий.

- 7) Сторітеллінг.
- 8) Бриколаж
- 9) Скрайбінг
- 10) Гейміфікація
- 11) Дебрифінг
- 12) Фактчекінг
- 13) Трайнінг
- 14) Сінквей

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

6. Система оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (добре)
65-77			C (добре)
58-64	задовільно		D (задовільно)
50-57			E (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни